

kun sige, at det er Ret, at den Forsørgelse, som han uden Fortjeneste ifølge moralisk Ret og Grundloven skal have, gives ham uden Krænkelse. Men hvis man vil bruge Ordet Fortjeneste, saa skal man maale Fortjenesten meget billig eller mildt, hvor Lønnen for Fortjenesten er en Fattigforsørgelse, og en Fattigforsørgelse, som man lives for at blive fri for at yde, hvis man kan. Derfor siger jeg, at man af Humanitetsgrunde skal holde paa, at den, der er vandret ud fra sit Hjem, maasse trungen til at vandre ud og maasse sendt ud, fordi man i hans Barndom ikke vilde beholde ham, ham skal man, naar han har levet andetsteds saa længe, at han er bleven til en vis Grad hjemme der, og Nøden da rammer ham, lade blive der, og hvis den rammer ham paa et Sted, hvor han endnu ikke har været saa længe, og han har et andet Sted, hvor han har været, saa skal man sende ham derhen, hvor han som selvstændig Mand har levet og selv skaffet sig et Hjem. Det er — tror jeg — en sand og uafviselig Betragtning, der maa føre til, at ikke det, man kalder Trængselkommunen, hvor det enkelte Tilfælde indtræder, skal forsørge ham, men at han skal forsynes ifølge den Ret, han har erhvervet sig, fordi han har skaffet sig et Hjem. Derpaa holder jeg altsaa paa det Allersterkeste. Jeg veed meget vel, at denne Erhvervelse af Forsørgelsesberettigelse giver Anledning til Chicaner, til Kunster, til kommunale Fjæ, og naar den ærede Landsrådsmand for 10de Kreds (Sessen) vilde formindste disse Mlemper og sagde, at det dog ikke er Noget, der drives i stort Omfang osv., saa vil jeg sige, at hvis man borttager disse Mlemper, hvis man kan sige, at disse Forsøg paa at liste sig fra Forpligtelser ikke gaa i Svang, saa borttager man derved den eneste væsentlige Indvending mod Forsørgelsesrettens Erhvervelse. Men jeg antager, at de gaa i Svang, og derom skulle vi høre Landboernes Erklæring; i Kjøbstæderne gaa de ikke syndeligt i Svang, og hvorfor? Dels ere Kjøbstadkommunerne i Gjennemsnit noget større, og derved falder det bort, dels er — man tage mig det ikke ilde op — i visse Forhold den sandt fædelige Betragtning mere fremtrædende paa det ene Sted end paa det andet. Der er visse Forhold, i Henseende til hvilke jeg vil vente at finde en sundere og sandere Betragtning paa Landet, men paa den anden Side navnlig visse Humanitets-hensyn, som jeg vil sige ere komne til stærkere Erkendelse hos Kjøbstædernes Befolkning, i det Mindste hos dem, der staa i Spidsen for Kjøbstædernes Styrelse og have en højere Dannelse. Nu tage man mig ikke et stærkt Udtryk ilde op. Jeg tror, at en vis „fidet“ Betragtning af saadanne Forhold kan lettere danne sig i Landkommunerne end i de større Kjøbstæder. Men dernæst kunne Kjøbstæderne ikke anvende disse Kneb, væsentlig af den Grund, at et af de Midler, der spiller en stor Rolle i disse Forhold, er det, at

hindre en Person i at finde Bopæl; men i Kjøbstæderne, hvor der er ganske andre Forudsætninger for Velmaad, Logis osv., kunne Kommunalbestyrelserne ikke let hindre Fattige fra at faae et Hjem, og man kan altsaa ikke der ad den Vej fjerne dem. Disse Mlemper finde altsaa Sted — det indrømmer jeg —, og de tale imod det, jeg anbefaler; men jeg siger, at disse Mlemper maa vi søge at fjerne ad anden Vej, og bliver der end Noget tilbage, da maa dette overveies af de sande Humanitets-hensyn, jeg er endog nærved at sige det Retshensyn, som siger, at en Mand skal betragtes som hørende hjemme der, hvor han selv har faaet sig et Hjem som en fri Mand. Det holder jeg altsaa paa, og jeg beraaber mig da paa, at hverken Lovudkastet eller Mindretallet har kunnet holde dette Hensyn ude. Og hvorledes have de maattet admittere det? De have ligefrem maattet admittere det som en Belønning for de Fattige, der længe leve paa et Sted; de have forhøiet Lidsfristen, og Indenrigsministeren har i Lovforslaget først ladet Lidsfristen løbe fra et vist Alberspunkt, men Mindretallet har opgivet denne Indskrænkning og siger: Naar et Menneke i 10 Aar har levet paa et Sted, erkjende vi, at han har levet sig saaledes ind her, at man bør respektere det. Deri ligger Sandhedens Erkendelse, men en overmaade ufuldstændig Sandhedens Erkendelse. Det er det, jeg siger, at det ærede 6te kongevalgte Medlem saa klart har eftervist, og jeg skal tilføie, at paa hans Udvisning heraf svarede den høitærede Indenrigsminister ikke et eneste Ord, hvilket stadfæster en Ytring, der faldt under denne Sags 1ste Behandling, nemlig at Indenrigsministeren var kommen til en uheldig Redaktion af Lovforslaget, men i og for sig anerkjendte, hvad det 6te kongevalgte Medlem og jeg forlange, og hvad Flertallet forlanger, nemlig Erhvervelsen af en Gjemstedsret. Men det er det, som Mindretallet ikke giver. — Ja, hvad jeg her vil sige, er kun en Gjentagelse af, hvad der er blevet sagt af det ærede 6te kongevalgte Medlem, men det er saa sandt og vigtigt, at det vel fortjener at siges to Gange. Man siger, at naar en Person har været 10 Aar paa et Sted, og han saa paa samme Sted bliver trængende, skal han forsynes der; hvis han derimod har været 10 Aar, ja 20 Aar paa et Sted, men en Maaned efter, at han har forladt dette Sted, bliver trængende paa et andet Sted, saa er den Ret, han har erhvervet ved de 10 eller de 20 Aars Ophold, forsvunden. Det er det Falske ved Mindretallets Forslag: det lover Noget, men det skuffer. Det skuffer undtagen i det enkelte Tilfælde, at Trangen just indtræder, medens den Paagjældende er paa det samme Sted. Lad mig tage et Exempel, der ligger mig nær. En Dreng fra Bornholm bliver i sit 13de Aar sendt ud som Skibslærling, han kommer til Kjøbenhavn, og bliver nødsaget til stadig at fare der-